

nem bírta ki azt az összehasonlítást, amelyre ez a körülmény a régi francia területek és a Németországtól átvett területek között fennállott. Nagyrészt tehát ennek volt köszönhető az új törvényalkotás. Arra a bizalmatlanságra azonban, amely az új törvénnyel szemben megnyilvánul, jellemző az, hogy az elzárólagos lakosság állásfoglalása következtében ezen a területen az új törvény életbeléptetése után is változatlanul a régi német törvények maradnak életben. A bizalmatlanságra mindenesetre ok van. Hiszen egyelőre a kommunista munkások kijelentették, hogy semmiféle bérlevonási eltérni nem fognak. Az új törvénnyel szemben azonban a francia törvényhozás és a francia közvélemény egy része nagy várakozásokkal néz. Várja tőle a népbetegségek és ezek közt elsősorban a tüdővész pusztításának a csökkenését, sőt még a születések számának emelkedését is.

A német adóteher-statisztika. A Statistisches Reichsamt részletes monográfiái között legutóbbi érdekes statisztikai összeállítást tett közzé a németországi ipari vállalatok jövedelmezőségéről és adózási viszonyairól. Különösen szükségessé vált ez Németországban az egyes államok speciális adótörvényei és különböző adópótlékolásai miatt, annál is inkább, mert a német gazdasági körök egyre sűrűbben hangoztatják azt, hogy a német ipartelepek adózása immár gyakran a véletlentől, sok esetben pedig attól függ, hogy mely állam vagy város területén fekszik az illető vállalat központi igazgatása. És kimutatták azt, hogy ezen véletlenek következtében, talán csak a székhely rossz megválasztása, vagy időközi jogszabálmódosítások miatt egy-egy iparvállalat nem bírja a versenyt másutt levő konkurens-vállalatokkal szemben.

A Statistisches Reichsamt kiadott új kötete teljes mértékben igazolta ezeket a vádakat. A maga részletes és rendkívül kiterjedt adatgyűjtései nyomán megállapította azt, hogy az adóztatás a Német Birodalom területén teljesen egyenlőtlen.

Ez az egyenlőtlenség mindenekelőtt a községi pótlékok következtében áll elő. Ebben a vonatkozásban Poroszország területén belül mutatkoznak a legnagyobb differenciák. Így például az esetben, ha egy bizonyos vállalat jövedelme Hannoverben vonatik adó alá, összesen 682.000 márka az évi adóterhe, míg ugyanaz a vállalat ugyanakkora jövedelemmel Duisburgban 824.700 márka adó alá esik. A különbség tehát 142.700 márka, vagyis a hannoveri adótehernek kerekén 21 százaléka.

Megállapította a vizsgálat, hogy Poroszországban a legkisebb adóteherrel operál Hannover, Erfurt és Barmen, a legnagyobb adóval pedig Oberhausen, Duisburg, Königsberg és Köln.

Az államok sorában Bajorország, Württemberg és Baden még Poroszországnál is magasabb adóterheket szab ki és ezzel szemben Szászország, Braunschweig és Thüringia adóztatása a legkönnyebb.

További megállapítása a statisztikai hivatalnak az, hogy még egy és ugyanazon porosz területen is a különböző ipartelepek különböző adóterheket viselnek. Így például Frankfurtban azonos nagyságú nyersjövedelmeknek a 25—42 százalékat veszik el adóban aszerint, hogy milyen ipartelepről van szó. A különbségek onnan állanak elő, hogy az adókiivetésnél szerepet játszik a kifizetett bérek összege, a befektetett üzemi tőke, az illető ipar-

vállalat ingatlanvagyonra, vagyis csupa oly tényező, amely az iparvállalat természetével a legszorosabb kapcsolatban áll.

A német statisztika adatgyűjtését most egy kerettörvény létesítésénél kívánja felhasználni a törvényhozás abból a célból, hogy a községi adóztatás is legalább annak kereteiben egységesen szabályoztassék.

A német statisztikai munkálatokból bennünket közelről két kérdés érdekel. Az egyik az, hogy a községi pótlékolások magyarországi rendszere következtében nálunk is felvethető volna az a kérdés, hogy a székhely megválasztása milyen adótechnikai előnyökkel vagy hátrányokkal jár. Akkor, amikor a vidéken főbbszáz százalékos adópótlékokról tudunk szemben más vidéki városoknak és a fővárosnak 50 százalékos pótlékkulcsával, ez a kérdés nálunk is igen nagy szerepet játszik.

A másik megállapítandó kérdés az, hogy a német statisztikai hivatal elborzadva állapítja meg azt, hogy egyes iparvállalatoknál a nyersjövedelem 42 százalékát veszi el maximálisan az adó. A mi társulati adókulcsainak annak pótlékaival együtt minimálisan a tiszta nyereség 28 százalékát veszik igénybe. A másik kérdés tehát az internacionális vonatkozásban beállott egyenlőtlen adóztatás kérdése, ami csak annyit jelent, hogy a szomszédos államok könnyebb adóterheléssel sújtott termelése mellett a magyar termelés versenyképtelenné válhatik.

Az angol liberális párt gazdasági programja. Az angol liberális párt gazdasági programjáról lapunkban már több ízben emlékeztünk meg. A liberális párt gazdasági bizottságának egy újabb jelentése azonban szükségessé teszi azt, hogy erre a programra annál is inkább visszatérjünk, mert az abban foglalt megállapítások és következmények talán Európa egész gazdasági strukturájára és a tőkeképzésére kihatással lesznek.

Megállapítja mindenekelőtt ez a jelentés azt, hogy az angol nemzeti jövedelemnek mindössze 62 százaléka esik munkabérekre és fizetésekre, míg azok 38 százaléka bérek, kamatok, nyereségek és vállalkozói jövedelmek címén néhány ezer nagytőkés jövedelmét képezi.

Az angol liberális politika ezért a nagy vagyonok képződésének megakadályozását, a jelenleg meglévők felaprózását és e helyett a legszélesebb néprétegek jövedelmeinek és vagyonának emelését tűzte ki céljául. Tervbe vették ezért mindenekelőtt az örökösödési adó 40 százalékos maximális kulcsának további jelentékeny mértékben történő felemelését és a jövedelemadó kulcsának 50 százalékra való maximális felemelését. A cél tehát itt az, hogy a nagy vagyonok és nagy jövedelmek lecsökkentsenek.

Ezzel szemben a munkások és alkalmazottak béreit állami kényszer útján jelentékeny mértékben akarják növelni abból a célból, hogy ily módon a nagytőke jövedelmeit csökkentvén, a lakosság széles rétegeinek adják meg a tőke gyűjtésére a módot.

Célja ennek az akciónak a tőkegyűjtés mellett a lakosság fogyasztóképeségének radikális növekedése. Az angol termelés exportpiacának jelentékeny részét elvesztette és ezért a belföldi piac felvevőképességét kell radikálisan fokozni. Ebből a célból szociális szolgáltatásokra 350.000.000 font sterlinget kíván az állam fordítani, hogy ezáltal azoknak a vásárlóképeségét növelje, akik egyéb forrásból jövedelemre szert tenni nem tudnak.

A harmadik célja végül ennek a politikának az, hogy a kisemberek által képezendő tőkét az angol ipar közvetlen szolgálatába állítsa. Propagandát indít tehát abban az irányban,